Finnwatch ry LAUSUNTO

Asia: *Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 sekä laeiksi verontilityslain ja tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta*

Finnwatch ry kiittää verojaostoa mahdollisuudesta lausua korotettuja poistoja koskevasta laista. Lausuntopyyntö on tullut kiireisellä aikataululla. Kiitämme jaostoa ylimääräisestä joustosta lausunnon toimittamisessa, mikä on mahdollistanut hieman enemmän aikaa hallituksen esitykseen tutustumisen.

Korotetut poistot ovat tulevina vuosina taloudellisilta vaikutuksiltaan merkittävä, hallitusohjelman ja yritystukityöryhmän johtopäätösten vastainen hanke

Hallituksen esityksessä on kyseessä tulevina vuosina realisoituvilta verovaikutuksiltaan merkittävä hanke, joka ei perustu hallitusohjelmaan.

Erilaiset oletukset poistoja käyttämättä jättävistä yrityksistä huomioiden verotuoton esitetään HE:ssä alenevan noin 207 miljoonaa euroa vuonna 2020 (-170 miljoonaa yhteisöverotuottoja ja -37 miljoonaa euroa ansio- ja pääomatuloveroja). Vuosina 2020–2023 verotuotot vähenevät yhteensä arviolta noin 893 miljoonaa euroa. Koska hallitusohjelmassa on sovittu toimien kompensoimisesta kunnille, on verotuen lisäksi kunnille rakennettu erillinen kompensaatiojärjestelmä. Hallituksen esityksestä jää epäselväksi, miten varmistetaan, että järjestelmä ei yli- tai alikompensoi verovaikutuksia ja miten kompensaation oikeasuhtaisuutta on tarkoitus seurata.

Kuten HE:ssa todetaan, esitetyt kaksinkertaiset poistot eivät ohjaa investointeja ympäristövaikutusten näkökulmasta. Ratkaisu on kummallinen hallitusohjelman kirjausten näkökulmasta.

Hallitusohjelmassa veropolitiikan on luvattu huomioivan ekologinen kestävä kehitys sekä erityisesti ilmastonmuutoksen hillintä. Hallitusohjelmassa todetaan, että verotuksen tulisi paremmin ottaa huomioon sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kehitys. Lisäksi todetaan, että kestävää kehitystä ja ilmastonmuutoksen hillintää on vahvistettava verotuksella niin kansainvälisesti kuin kansallisesti sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla ja veropohja turvaten. Edelleen todetaan, että verotuksella on ohjattava kestävämpiin valintoihin tuotannossa ja kulutuksessa. Lisäksi investointiympäristöä koskevassa kohdassa luvataan hyödyntää ilmastoteknologian ja vähähiilisen tuotannon tuomat mahdollisuudet täysimääräisesti, ja todetaan, että kun Suomi on mukana osana globaalien ilmiöiden ja megatrendien ratkaisuja, syntyy kestävää talouskasvua ja uudenlaista vientiä.

Mikään näistä tavoitteista ei toteudu hallituksen esityksessä.

Hallituksen esitys ei vastaa myöskään tuoreen yritystukityöryhmän loppuraportin johtopäätöksiä[1]. Työryhmä suositteli hallituskauden aikana jatkovalmisteluun Suomen lainsäädäntöön jo nykyisellään sisältyvän irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenon poistamiseen sisältyvän verotuen poistamista ja kehotti harkitsemaan siirtymistä kirjanpidon mukaisiin poistoihin. Yritystukityöryhmän mukaan kirjanpidosta poikkeavat poistot lisäävät hallinnollisia kustannuksia sekä vääristävät investointikannusteita. Hallituksen esitys on täysin vastakkainen yritystukityöryhmän suositusten kanssa.

Korotetut poistot tehoton tapa lisätä investointeja

Suomessa investointien kaksinkertaisia poistoja on kokeiltu aiemmin jo vuosina 2009–2010 ja uudelleen 2013–2016.

Hallitus päätti vuonna 2009 elvytyspaketin osana korottaa tuotannollisten investointien poistot kaksinkertaisiksi kahden vuoden määräajaksi. Tuolloin vain suhteellisen pieni joukko investoinneista yrityksistä hyödynsi korotettuja poistoja. Tulosten perusteella ei voitu arvioida, olisivatko investoinnit toteutuneet ilman väliaikaisesti korotettuja poistoja.[2]

Tuplapoistoista hyötyvät voitolliset yritykset, ja ne jotka tekisivät kone- tai laiteinvestointeja muutenkin. Suomen epäonnistunut listaamattomien yhtiöiden osinkoverojärjestelmä heikentää myös yritysten kannustimia poistojen tekemiseen.

Yritykset investoivat, jos ne katsovat investoinnin olevan pitkällä aikavälillä kannattava. Voitoista maksettavaan yhteisöveroon kohdistuvat vähennykset eivät lisää merkittävissä määrin yritysten investointeja, sen sijaan ne vähentävät hallituskaudella verotuottoja, lisäävät velanottoa ja tekevät verojärjestelmästä ja sen kylkeen kunnille rakennettavasta kompensaatiojärjestelmästä monimutkaisen.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Ylimääräisten poistojen kaltaiset yhteisöverotuet ovat tehoton tapa lisätä yritysten investointeja ja ne rapauttavat lähivuosina veropohjaa tilanteessa, jossa valtion talouden tasapainottamisessa on muutenkin haasteita. **Finnwatch ei suosittele**

[1] Työ- ja elinkeinoministeriö, Yritystukien vähentämistyöryhmän loppuraportti, 16.9.2019, https://tem.fi/documents/1410877/2132296/Yritystukien%20vähentämistyöryhmän%20loppuraportti/195b959e-2d52-34c2-7610-751c33c4c5e3, s. 27

[2] VATT, 2015, Tekevätkö yritykset korotettuja poistoja?, https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/148802/muistiot_48.pdf?sequence=1&isAllowed=y

tuplapoistojen käyttöönottoa. Hallituksen esitys vaikuttaa hätäisesti valmistellulta eikä se vastaa hallitusohjelman kirjauksia eikä yritystukityöryhmän suosituksia. Hanke tulisi laittaa jäihin ja valmistella huolellisemmin osana kestävän verotuksen tiekarttaa.

Mikäli tuplapoistot halutaan siitä huolimatta toteuttaa, ne tulisi suunnata selkeästi ilmastotoimiin, kuten esimerkiksi tiettyihin energiatehokkuusinvestointeihin (ks. esim. kriteerit energiatukeen oikeutetuille hankkeille, Valtioneuvoston asetus energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2018–2022). Ammattimaisessa liikenteessä tehtäviä korotettuja poistoja tulee suunnata käytettäväksi vain esimerkiksi sähköautojen hankintaan.

Mikäli hallitus haluaa lisätä yritysten investointeja, verotuksen oikeudenmukaisuuden sekä valtion tulojen kannalta järkevin tapa olisi korjata investointeja vääristävää listaamattomien yhtiöiden osinkoverotusta[3] vähintään valtiovarainministeriön yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän raportin[4] suositusten mukaisesti. Tämä toimenpide lisäisi valtion verotuottoja 288 miljoonaa euroa vuodessa.

Helsingissä 21.11.2019

Finnwatch ry:n puolesta,

Sonja Finér
toiminnanjohtaja
Finnwatch ry

Saara Hietanen
veroasiantuntija
Finnwatch ry

[3] Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus kannustaa kerryttämään yhtiöön varallisuutta, koska kevyesti verotetun pääomatulo-osingon yläraja on sidottu yhtiön nettovarallisuuteen. Tällöin pääomat eivät ohjaudu tehokkaasti yritystoiminnan kannalta tuottavimpiin kohteisiin.
[4] Valtiovarainministeriön julkaisu 12/2017, https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/3e439406-f064-4668-b879-b6c0c87166e8/515fba01-b9fc-4add-ab41-752ceabc182c/RAPORTTI_20170209094000.PDF